

Звіт

про виконання завдання з самостійної роботи
з курсу «Теорія ймовірностей та математична статистика»

тема «Дискретні випадкові величини та їх розподіли»

студентом Попов А. А. (група КС-231)

в 2024-2025 навчальному році

за індивідуальним варіантом даних №17

Завдання 1. Дано закони розподілу незалежних дискретних випадкових величин X та Y :

X	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5
P	a	a	$5a$	a	$2a$

Y	y_1	y_2	y_3	y_4
P	0,4	0,3	0,1	0,2

Розв'язання:

Знайти:

а) a ;

За законом розподілу дискретної випадкової величини відомо, що сума ймовірностей дорівнює 1, тому, знаючи це, можна скласти рівняння для знаходження a . Для цього додамо всі ймовірності і прирівняємо до 1.

$$\sum_{i=1}^n p_i = 1.$$

$$a + a + 5a + a + 2a = 1$$

$$10a = 1 \Rightarrow a = 0,1$$

В результаті отримали значення 0,1. В подальшому виконанні будемо використовувати значення в таблиці. Завдання завершено.

Відповідь: $a = 0,1$.

б) закони розподілу випадкових величин $2X$, $X+Y$, XY , $X-Y$.

X	-3	-2	-1	0	1
P	0,1	0,1	0,5	0,1	0,2

Y	1	2	3	4
P	0,4	0,3	0,1	0,2

Для того, щоб отримати випадкову величину CX , треба помножити дискретну випадкову величину (ДВВ) на сталу величину (C).

Випадкова величина CX , що визначається так: можливі значення CX дорівнюють добуткам сталої величини C на можливі значення X ; ймовірності можливих значень CX дорівнюють ймовірностям відповідних можливих значень ДВВ X .

Для початку помножимо можливі значення:

$2X$	$-3*2$	$-2*2$	$-1*2$	$0*2$	$1*2$
P	0,1	0,1	0,5	0,1	0,2

Відповідь: В результаті отримали таку таблицю випадкової величини $2X$:

$2X$	-6	-4	-2	0	2
P	0,1	0,1	0,5	0,1	0,2

$X+Y$

Сумою випадкових величин X та Y називається випадкова величина

$X + Y$, що визначається так:

- можливі значення $X + Y$ дорівнюють сумах кожного можливого значення X з кожним можливим значенням Y ;
- ймовірності можливих значень $X + Y$ для незалежних величин X та Y дорівнюють добуткам ймовірностей доданків; для залежних величин – добуткам ймовірності одного доданка на умовну ймовірність іншого. Якщо деякі значення величини $X + Y$ однакові, то їх ймовірності додаються.

Закони розподілу випадкових величин X та Y мають відповідно вигляд:

X	-3	-2	-1	0	1
P	0,1	0,1	0,5	0,1	0,2

Y	1	2	3	4
P	0,4	0,3	0,1	0,2

За означенням знаходимо закони розподілу випадкових величин $X + Y$

(відповідні ймовірності можливих значень X та Y перемножуються):

$X+Y$	-3 + 1 = -2	-3 + 2 = -1	-3 + 3 = 0	-3 + 4 = 1	-2 + 1 = -1	-2 + 2 = 0	-2 + 3 = 1	-2 + 4 = 2	-1 + 1 = 0	-1 + 2 = 1
P	0,04	0,03	0,01	0,02	0,04	0,03	0,01	0,02	0,2	0,15

-1 + 3 = 2	-1 + 4 = 3	0 + 1 = 1	0 + 2 = 2	0 + 3 = 3	0 + 4 = 4	1 + 1 = 2	1 + 2 = 3	1 + 3 = 4	1 + 4 = 5
0,05	0,1	0,04	0,03	0,01	0,02	0,08	0,06	0,02	0,04

Остаточна таблиця:

$X+Y$	-2	-1	0	1	1	0	1	2	0	1
P	0,04	0,03	0,01	0,02	0,04	0,03	0,01	0,02	0,2	0,15

2	3	1	2	3	4	2	2	3	4
0,05	0,1	0,04	0,03	0,01	0,02	0,08	0,06	0,02	0,04

$X \cdot Y$

Добутком випадкових величин X та Y називається випадкова величина

$X \cdot Y$, що визначається так:

- можливі значення $X*Y$ дорівнюють добуткам кожного можливого значення X на кожне можливе значення Y ;
- ймовірності можливих значень добутку $X*Y$ дорівнюють добуткам ймовірностей можливих значень співмножників. Якщо деякі значення величини $X*Y$ однакові, то їх ймовірності додаються.

Закони розподілу випадкових величин X та Y мають відповідно вигляд:

X	-3	-2	-1	0	1
P	0,1	0,1	0,5	0,1	0,2

Y	1	2	3	4
P	0,4	0,3	0,1	0,2

За означенням знаходимо закони розподілу випадкових величин $X*Y$ (відповідні ймовірності можливих значень X та Y перемножуються):

$X*Y$	$-3 * 1$ = -3	$-3 * 2$ = -6	$-3 * 3$ = -9	$-3 * 4$ = -12	$-2 * 1$ = -2	$-2 * 2$ = -4	$-2 * 3$ = -6	$-2 * 4$ = -8	$-1 * 3$ = -1	$-1 * 2$ = -2
P	0,04	0,03	0,01	0,02	0,04	0,03	0,01	0,02	0,2	0,15

$-1 * 3$ = -3	$-1 * 4$ = -4	$0 * 1$ = 0	$0 * 2$ = 2	$0 * 3$ = 3	$0 * 4$ = 4	$1 * 1$ = 1	$1 * 2$ = 2	$1 * 3$ = 3	$1 * 4$ = 4
0,05	0,1	0,04	0,03	0,01	0,02	0,08	0,06	0,02	0,04

Остаточна таблиця:

$X*Y$	-3	-6	-9	-12	-2	-4	-6	-8	-1	-2	-3	-4	-0
P	0,04	0,03	0,01	0,02	0,04	0,03	0,01	0,02	0,2	0,15	0,05	0,1	0,04

2	3	4	1	2	3	4
0,03	0,01	0,02	0,08	0,06	0,02	0,04

X-Y

Для того, щоб відняти дві дискретні випадкові величини, за аналогією до додавання вводиться операція віднімання випадкових величин, оскільки $X + Y = X + (-1)Y$. Тому, щоб відняти ДВВ потрібно відняти можливі значення а імовірності помножити.

X-Y	-3 - 1 = -4	-3 - 2 = -5	-3 - 3 = -6	-3 - 4 = -7	-2 - 1 = -3	-2 - 2 = -4	-2 - 3 = -5	-2 - 4 = -6	-1 - 1 = -2	-1 - 2 = -3
P	0,04	0,03	0,01	0,02	0,04	0,03	0,01	0,02	0,2	0,15

-1 - 3 = -4	-1 - 4 = -5	0 - 1 = -1	0 - 2 = -2	0 - 3 = -3	0 - 4 = -4	1 - 1 = 0	1 - 2 = -1	1 - 3 = -2	1 - 4 = -4
0,05	0,1	0,04	0,03	0,01	0,02	0,08	0,06	0,02	0,04

Остаточна таблиця:

X-Y	-4	-5	-6	-7	-3	-4	-5	-6	-2	-3	-4	-5	-1
P	0,04	0,03	0,01	0,02	0,04	0,03	0,01	0,02	0,2	0,15	0,05	0,1	0,04

-2	-3	-4	0	-1	-2	-4
0,03	0,01	0,02	0,08	0,06	0,02	0,04

Відповідь: Результати операцій над ДВВ можна побачити в остаточних варіантах таблиці під кожним з підпунктів операцій.

Завдання 2. Для дискретної випадкової величини відомий ряд розподілу. Побудувати багатокутник розподілу та графік функції розподілу цієї випадкової величини.

X	-2	-1	0	2	4
p_i	0,3(3)	0,13	0,2	0,13	0,2

Для того, щоб побудувати графік функції розподілу, спочатку потрібно знайти саму функцію розподілу.

Так як у нас випадкова величина X дискретна і має скінченну кількість можливих значень, то функція розподілу визначається як сума ймовірностей до точки x і задається такою формулою:

$$F(x) = P(X \leq x) = \sum_{x_i \leq x} P(X = x_i),$$

Тому починаємо обчислення.

При значенні $x \leq -2$ $F(x) = 0$, тому що випадкова величина X не приймає значень менше -2.

Для $-2 \leq x < -1$

$$F(x) = P(X \leq -2) = 0.34.$$

1. Для $-1 \leq x < 0$:

$$F(x) = P(X \leq -1) = 0.34 + 0.13 = 0.47.$$

2. Для $0 \leq x < 2$:

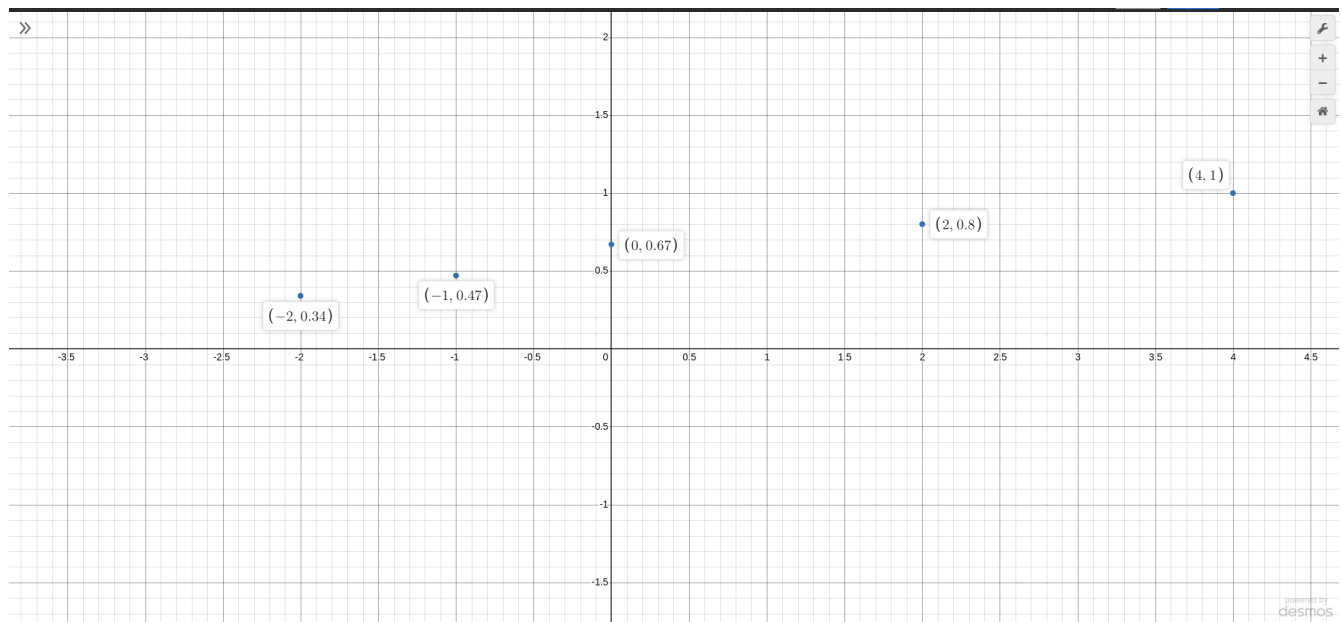
$$F(x) = P(X \leq 0) = 0.47 + 0.20 = 0.67.$$

3. Для $2 \leq x < 4$:

$$F(x) = P(X \leq 2) = 0.67 + 0.13 = 0.80.$$

4. Для $x \geq 4$:

$$F(x) = P(X < 4) = 0.80 + 0.20$$

Тепер будемо графік функції розподілу:

Відповідь: Результати побудови графіків можна побачити у розв'язку самого завдання.